

Jaarverslag 2019

Inhoud

1.	De werking van Antwerp Tax Academy	7
1.1.	Achtergrond	7
1.2.	Doelen	8
1.3.	Onderzoeklijnen	9
1.3.1.	Het draagkrachtbeginsel als 'leitmotiv' voor de hervorming van de personenbelasting in de actieve welvaartstaat	9
1.3.2.	Ondernemen in de 21e eeuw en nieuwe technologieën: fiscale opportuniteiten en uitdagingen.....	10
1.3.3.	Fiscaal federalisme	11
1.3.4.	Het beheer van het privaat vermogen vanuit fiscaal perspectief.....	11
1.3.5.	Fiscaal (rechts)vergelijkend onderzoek.....	12
1.4.	Ondersteunende faculteiten en instellingen	13
1.5.	Organen	14
1.5.1.	Directiecomité.....	14
1.5.2.	Algemene ledenvergadering	14
1.6.	Publiciteit	15
2.	Onderzoek.....	15
2.1.	Lopend doctoraatsonderzoek	15
2.1.1.	Fiscale verdragsbevoegdheden in een federale staatsstructuur	15
2.1.2.	Datamining voor belasting fraudedetectie	15
2.1.3.	Artificiële intelligentie gebruikt door de belastingadministratie, balancerend tussen effectiviteit en efficiëntie en het recht op privacy. De afweging gemaakt.	15
2.1.4.	Transfer pricing system in een gedigitaliseerde economie	15
2.1.5.	De belasting van artificiële intelligentie.....	16
2.1.6.	Tax audits on big data: exploring the legitimacy and limits in light of the prohibition of fishing expeditions.....	16
2.1.7.	BEPS-Related Technical Assistance in the International Political Economy of Tax Avoidance. A Process-Tracing Analysis to Agency and Discipline in Transfer-Pricing Auditing.	16
2.1.8.	De functie van en de criteria voor intergenerationeel erfrecht	16
2.1.9.	Het gebruik van belastingen voor regelgevende doeleinden voor de bescherming van cultureel erfgoed	16

2.1.10.	De strafrechtelijke handhaving van fiscale verplichtingen: een kritische analyse vanuit rechtsvergelijkend oogpunt.....	16
2.1.11.	Belasting en draagkracht. De toekomst van het draagkrachtbeginsel in fiscalibus.	17
2.1.12.	Kritische analyse van de bewijslast(verdeling) in het fiscaal recht, met het oog op de rechtsbescherming van de belastingplichtige.	17
2.1.13.	Horizontaal belastingtoezicht voor vennootschappen – Succesindicatoren.....	17
2.2.	Afgerond doctoraatsonderzoek.....	17
2.2.1.	Datamining voor het detecteren van fiscale fraude	17
2.2.2.	De internationale belastingcrisis: een kritische analyse vanuit een natuurrechtelijk perspectief.....	17
2.2.3.	Twee zijden van dezelfde munt? Een onderzoek naar de gezamenlijke verdeling van inkomen en vermogen en de toepassing ervan op de analyse van armoede, ongelijkheid en herverdeling.....	17
2.3.	Onderzoeksfinanciering.....	18
2.3.1.	Huber & Crommen PhD Research Grant.....	18
2.3.2.	KPMG PhD Research Grant	18
2.3.3.	Deloitte PhD research Grant.....	18
2.3.4.	PwC Belgium	18
2.3.5.	Tiberghien Phd research Grant	19
3.	Onderzoeksprojecten.....	19
3.1.	Toegekende en lopende onderzoeksprojecten	19
3.1.1.	FWO Projecten	19
3.1.1.1.	Titel: “Cooperative Tax Compliance”	19
3.1.1.2.	Titel: “Trusting our institutions: compliance in taxation and the ethics of good governance”	19
3.1.1.3.	Titel: “De functie van en de criteria voor intergenerationeel erfrecht”	19
3.1.1.4.	Titel: “Strategische veranderingen in familiebedrijven”	19
3.1.1.5.	Titel: “Onderzoek naar indicatoren voor belastingfraude”	20
3.1.2.	BOF Projecten.....	20
3.1.2.1.	Titel: “Cooperative Tax Compliance”	20
3.1.2.2.	Titel: “Datamining voor het detecteren van fiscale fraude”	20
3.1.2.3.	Titel: “De functie van en de criteria voor intergenerationeel erfrecht”	20
3.1.3.	Erasmus+ Project.....	20
3.1.3.1.	Titel: “Fostering learner-centered education in the field of taxation”	20
3.1.4.	BOF Methusalem (OEC) DIGITAX (Digitalisation and Tax).....	21
3.1.5.	TOP BOF project 2020-2023.....	21

3.1.5.1. Titel “TaxFair”	21
3.1.6. Projecten in samenwerking met buitenlandse universiteiten:	21
3.1.6.1. Titel “Transfer Pricing”	21
3.1.7. Onderzoeksproject Vlaamse Overheid Departement Financiën en Begroting	21
3.1.7.1. Titel: “Tax shift binnen de Vlaamse woonfiscaliteit”	21
3.1.8. Privaat gefinancierde onderzoeksprojecten	21
3.1.8.1. Titel: “International taxation and domestic policies”	21
3.1.8.2. Titel: “Onderzoek naar belastingheffing uit inkomsten uit artificiële intelligentie”	21
3.1.8.3. Titel: “Transfer pricing in digitale economie”	22
3.1.8.4. Titel: “Financing business growth: why not through ICO.....	22
3.2. Aanvragen voor onderzoeksprojecten.....	22
3.2.1. Aanvraag FWO-aspirant	22
3.2.1.1. Titel: “Internationale fiscaliteit en ontwikkelingslanden”	22
3.2.2. Aanvraag FWO-project.....	22
3.2.2.1. Titel: “Onderzoek naar indicatoren voor belastingfraude”	22
3.2.2.2. Titel: “Kritische analyse van de bewijslast in het fiscaal recht, met het oog op een betere rechtsbescherming van de belastingplichtige”	23
3.2.3. Aanvraag Vlaio.....	23
3.2.3.1. Titel: “Opmaken van een online waarderingstool voor zelfstandigen en vrije beroepen”	23
3.2.4. Onderzoeksexcellentieconsortia/Methusalem-financiering	23
3.2.5. Adviesaanvraag door de Vlaamse Overheid over het invoeren van een CO2-heffing	23
4. DIGITAX	23
4.1. Lopend onderzoeksprojecten en onderzoeksfinanciering	23
4.1.1. Methusalemfinanciering	23
4.1.2. Externe financiering	23
4.1.3. Financieringsaanvragen	24
4.2. Jaarlijks congres en DigiTax activiteiten	24
5. Activiteiten.....	24
5.1. Het groot fiscaal verkiezingsdebat op 19 maart 2019	24
5.2. Antwerpen in Fiscalibus op 23 april 2019 met als thema ‘Fiscale en financiële incentives op het vlak van innovatie	24
5.3. Guest lecture op 3 oktober 2019 met als thema ‘The role of judges in developing countries in the fight against aggressive tax planning’	25

5.4.	Tax on Friday lecture van 15 november 2019 met als titel ‘VAT policies and design: a comparative perspective’	25
5.5.	Tax on Friday Lectures van 6 december 2019 met als titel ‘Interest tax deduction rules: a comparative perspective’	25
5.6.	Antwerpen in Fiscalibus op 10 december 2019	25
5.7.	Permanente vorming Douane en accijnzen	25
5.7.1.	Algemeen programma	25
5.7.2.	Specialisatiemodule	25
5.7.2.1.	Customs Taxable Elements.....	26
5.7.2.2.	Customs Debt and Litigation met aansluitend twee studiedagen ‘Betwistingen en vervolgingen in België inzake Douane en Accijnzen’	26
5.7.2.3.	VAT	26
5.7.2.4.	Special Procedures, 2de editie	26
5.	Samenwerking.....	26
6.	Financiële situatie	27

1. De werking van Antwerp Tax Academy

1.1. Achtergrond

Het interfacultair instituut voor belastingwetenschap 'Antwerp Tax Academy' (ATA) werd opgericht op 20 november 2012 en is een samenwerking tussen de faculteiten Rechten, Letteren & Wijsbegeerte, Wetenschappen (departement Wiskunde informatica), Bedrijfswetenschappen en Economie, Sociale Wetenschappen, het Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en –beheer en Antwerp Management School.

Het maatschappelijk doel van Antwerp Tax Academy bestaat in het bevorderen, faciliteren en uitvoeren van multidisciplinair fundamenteel en toegepast wetenschappelijk onderzoek.

De uitbouw van de moderne sociale welvaartsstaat zoals die zich sinds de vorige eeuw heeft voltrokken, heeft ertoe geleid dat de overheid steeds meer wordt bevraagd. Naast het vervullen van klassieke overheidstaken (ordehandhaving, defensie en justitie) komt de overheid om redenen van elementaire sociale rechtvaardigheid ook actief tussen in het herverdelen van de welvaart. Tal van transfermechanismen onder de vorm van belastingen en sociale zekerheidsbijdragen zijn hiervan het bewijs. De overheid werpt zich echter ook op als aanbieder van allerlei collectieve voorzieningen, zoals in de gezondheidssector, in het onderwijs, in de transportsector (openbaar vervoer, wegeninfrastructuur), in de cultuur- en sportinfrastructuur enz. De realisatie van al deze taken vergt enorme budgettaire inspanningen waarbij belastingen een centrale rol vervullen (financiële functie). Samen met de verruimde overheidsfunctie is echter ook de eendimensionale visie op de rol van belastingen geëvolueerd. Naast een zuiver financiële functie worden belastingen ook als beleidsinstrument gehanteerd (regulerende functie). Het fiscale instrumentarium wordt dan gebruikt om een bepaald gedrag van de belastingplichtigen te stimuleren (bijv. investeringen, sparen, tewerkstelling) c.q. te ontmoedigen (bijv. milieuvervuiling, delokalisering van bedrijven). De studie van de belastingen kent daarom zeer uiteenlopende dimensies. Vragen zoals “wanneer belastingen heffen?” en “welke belastingen heffen?”, behoren tot de leer van de openbare financiën. Vragen zoals “hoe de belastingen vestigen en invorderen?” en “welke waarborgen toekennen aan de belastingheffende overheid resp. aan de belastingplichtigen?” worden gerekend tot de rechtswetenschap.

Maar ook nog andere disciplines zoals psychologie, ethiek, geschiedenis, economie, informatica en sociologie zijn geïnteresseerd in de belasting. Vooral de niet-financiële functies van de belastingen wekken deze interesse.

Deze multifocale benadering van belastingen vormt samengevat de belastingwetenschap, die dienstig kan zijn bij het doorgronden van de fiscale kennis- en beleidsvragen waarmee de hedendaagse samenleving wordt geconfronteerd.

De globalisering van het economisch verkeer, een toenemende mobiliteit van bedrijven en personen met de daaraan verbonden problemen van migratie en integratie van bevolkingsgroepen, de meergelaagdheid van de samenlevingsstructuren als gevolg van o.m. de uitbouw en verdieping van (bestaande) (supra)nationale structuren (bijv. de Europese Unie, de federalisering van nationale staatsverbanden), de solidariteit tussen staten, bevolkingsgroepen en individuen binnen deze gewijzigde structuren, vormen slechts enkele van de zovele uitdagingen en evoluties waarmee de belastingwetenschap te maken heeft.

Antwerp Tax Academy wil een interfacultair onderzoeksplatform bieden om de fiscale onderzoeksinspanningen vanuit een multidisciplinaire invalshoek te consolideren en verder uit te bouwen.

Het wil in de eerste plaats een ontmoetingsplaats bieden voor academici verbonden aan de Universiteit Antwerpen om hun fiscaal onderzoek beter op elkaar af te stemmen en om de multifocale dimensie ervan scherper te stellen. Het wil voorts een hefboom bieden om de samenwerking met andere binnenlandse en buitenlandse fiscale onderzoeksinstellingen (verder) uit te bouwen. Tenslotte wil het een forum bieden voor overleg en samenwerking met beleidsverantwoordelijken en voor valorisatie en verspreiding (door lezingen en vormingsprogramma's) van de bereikte onderzoeksresultaten.

Het interfacultair instituut is thans administratief verankerd in de faculteit Rechten.

1.2.Doelen

Antwerp Tax Academy, als een multidisciplinair en interfacultair instituut voor fiscale studies, heeft de volgende doelstellingen:

- het leveren van een bijdrage aan de belastingwetenschap (s.l.) en derhalve aan de samenleving door fundamenteel en toegepast wetenschappelijk onderzoek, academische vorming en wetenschappelijke dienstverlening op het domein van de belastingen in de ruime zin van het woord;
- op een georganiseerde en gebundelde wijze meer zichtbaarheid geven aan de inspanningen die op het vlak van onderzoek, vorming en dienstverlening reeds door de verschillende onderzoeksgroepen, faculteiten, departementen en medewerkers werden geleverd op het terrein van de fiscaliteit;
- zorgen voor duidelijke externe erkenning, zowel internationaal als nationaal, van de fiscale deskundigheid en capaciteiten die aanwezig zijn aan de Universiteit Antwerpen en aan de Antwerp Management School;
- mobiliseren en versterken van het aanwezige potentieel aan onderzoekers en deskundigheid met het oog op het vormen van een voldoende kritische massa om de Universiteit Antwerpen en Antwerp Management School volwaardig te laten participeren in belangrijke internationale en nationale onderzoeksprogramma's;
- bieden van een onafhankelijk, open en pluralistisch academisch platform waar ook wetenschappers van buiten de Universiteit Antwerpen en de Antwerp Management School terecht kunnen voor multidisciplinair fiscaal onderzoek;
- zorgen voor een duidelijk institutioneel academisch aanspreekpunt voor externen (individuele onderzoekers alsook onderzoeksinstellingen) op zoek naar onderzoek, vorming of dienstverlening; het ontwikkelen en ondersteunen van specifieke vormingsinitiatieven op fiscaal vlak; het instandhouden en activeren van een open en levensbeschouwelijk pluralistisch platform voor samenwerking tussen het academische milieu (universiteiten, hogescholen) en de samenleving (overheden, bedrijven, belangengroeperingen enz.).

1.3.Onderzoekslijnen

Momenteel is Antwerp Tax Academy gericht op vijf onderzoekslijnen. In 2015 werden de vierde en de vijfde onderzoekslijn aan de drie originele onderzoekslijnen toegevoegd (zie punt 1.3.4 en punt 1.3.5). In de loop van 2018 werd onderzoekslijn 2 *Belastingen als instrument ter bevordering van het ondernemerschap* geactualiseerd en omgevormd tot onderzoekslijn *Ondernemen in de 21e eeuw en nieuwe technologieën: fiscale opportuniteiten en uitdagingen* (zie punt 1.3.2).

1.3.1.Het draagkrachtbeginsel als 'leitmotiv' voor de hervorming van de personenbelasting in de actieve welvaartstaat

De wetgever heeft bij de hervorming van de wetgeving inzake de inkomstenbelastingen in 1962 duidelijk rekening willen houden met de draagkracht van de belastingplichtige. Deze ambitie stond vooral centraal bij de uitwerking van de personenbelasting. Genoemde belasting werd immers sindsdien geheven op de globale inkomsten, ongeacht de aard ervan, en de cumulatieve belasting van de inkomsten van echtgenoten werd veralgemeend.

De wetgever ging uit van de gedachte dat een rechtvaardige lastenverdeling niet behoorlijk kon worden gerealiseerd indien enkel rekening werd gehouden met het fiscaal draagvermogen van het individu. Het gezin werd gezien als een economische eenheid, en derhalve werd, ter beoordeling van de draagkracht van de belastingplichtige, de samenstelling van zijn gezin in aanmerking genomen. Dit uitte zich o.m. in de verhoging van het belastingvrij minimum en een progressieve reductie op basis van het aantal familieleden ten laste. Op grond van voormeld beginsel werd ook de invoering gerechtvaardigd van de progressie van de tarieven in de personenbelasting. Wel werd erover gewaakt dat deze progressie niet zo hoog werd opgevoerd dat zij zou leiden tot een inkomensnivellering i.p.v. tot enkel een billijke aanpassing van de belastingdruk aan het werkelijke draagvermogen. Ook de omstandigheid dat de personenbelasting in principe wordt geheven op een netto-grondslag, geeft uiting aan het draagkrachtbeginsel.

Over de jaren heen is het Wetboek inkomstenbelastingen echter veelvuldig gewijzigd, met als gevolg dat van de oorspronkelijke bedoeling een eenvoudige belasting te ontwikkelen, weinig terecht is gekomen en dat van de eerbiediging van het draagkrachtbeginsel steeds minder sprake is. Dit rechtvaardigt de vraag of ons huidige stelsel *in globo* nog beantwoordt aan het grondwettelijk gewaarborgd gelijkheidsbeginsel, waarvan het draagkrachtbeginsel kan worden beschouwd als een uitloper. De zware fiscale druk op inkomsten uit arbeid vergeleken met de fiscale druk op andere inkomsten, vormt hiervan een schoolvoorbeeld. De belastingdruk voor loontrekkenden in België behoort al jaren tot de hoogste ter wereld ondanks talrijke beleidsmaatregelen om hieraan te verhelpen. ..

Verder hebben de verschillende aanpassingen aan het Wetboek inkomstenbelastingen sinds 1962 ertoe geleid dat de Belgische inkomstenbelastingen hopeloos ondoorzichtig en ingewikkeld zijn geworden en rijst de vraag door welke basisopties de inkomstenbelastingen thans worden beheerst.

Belastingplichtigen hebben het steeds moeilijker om de logica van het systeem te doorgronden, zij worden geconfronteerd met talloze snel wijzigende, moeilijk te begrijpen fiscale regeltjes waarvan de samenhang en logica vaak ver te zoeken is.

Belastingplichtigen dreigen hierdoor steeds meer te vervreemden van het fiscaal regime waaraan zij worden onderworpen. Een gevolg is dat zij steeds minder begrip kunnen opbrengen voor de zinvolheid van de forse financiële inspanning die jaarlijks van hen wordt verwacht.

De personenbelasting vandaag vertoont fundamentele onevenwichten die vragen om een meer grondige hervorming.

Opdat een degelijke hervorming op een voldoende ruim (maatschappelijk) draagvlak zou kunnen rusten, is voorafgaandelijk een grondig debat vereist dat rust op interdisciplinair fundamenteel onderzoek. Zo moet o.m. opnieuw de vraag worden gesteld of de oorspronkelijke basisopties inzake de personenbelasting (nl. een eenvoudige, efficiënte en rechtvaardige belasting naar draagkracht) nog wel als valabel kunnen worden beschouwd. Indien het draagkrachtbeginsel niet meer als een aanvaard uitgangspunt wordt beschouwd, rijst de vraag volgens welk(e) beginsel(en) de personenbelasting dan wel gestalte moet krijgen. Wordt het draagkrachtbeginsel daarentegen nog wel aanvaard, dan rijst de vraag of draagkracht beoordeeld moet worden op individuele basis (per belastingplichtige) dan wel rekening houdende met al dan niet juridisch gestructureerde samenlevingsvormen (bijv. feitelijke samenwoning, wettelijke samenwoning, huwelijk, enz.). Voorts rijst de vraag of vanuit het draagkrachtprincipe het nog kan worden verantwoord dat in de personenbelasting de verschillende soorten inkomsten zo uiteenlopend worden belast. Vergelijk daartoe bijv. de belasting op de roerende inkomsten en bepaalde onroerende inkomsten met de belastingdruk op inkomsten uit arbeid.

Beperkt de vaststelling van de draagkracht zich tot de “draagkracht” geput uit inkomen (ongeacht de oorsprong ervan: arbeid of vermogen), of moet ook rekening worden gehouden met het volledige vermogen van de belastingplichtigen, ook als dat geen inkomen genereert? Moet bij de vaststelling van de draagkracht naast het inkomen en/of vermogen eventueel nog rekening worden gehouden met andere factoren (bijv. de koppeling van draagkracht aan cognitieve capaciteiten, enz.)?

1.3.2. Ondernemen in de 21e eeuw en nieuwe technologieën: fiscale opportuniteiten en uitdagingen

Nieuwe technologieën en de digitalisering hebben een fundamentele impact op onze maatschappij. Deze evolutie brengt zowel fiscale opportuniteiten als uitdagingen met zich mee.

Aan de ene kant bieden nieuwe technologieën (datamining, blockchain, internet of things, enz.) opportuniteiten voor de fiscale administratie op het vlak van efficiëntie, als middel voor een betere handhaving van de belastingplicht. Deze verhoogde efficiëntie kan voor ondernemingen bijdragen tot meer vertrouwen in een goed georganiseerde overheid, tot minder administratieve lasten, meer transparantie en een betere ‘compliance’. Doch privacyoverwegingen en meer algemeen, de rechtsbescherming van de belastingplichtige moeten hierbij eveneens in aanmerking worden genomen.

Aan de andere kant leidt de digitalisering tot een nieuwe economische werkelijkheid (bv. nieuwe werkvormen en nieuwe ondernemingsmodellen), waarmee de huidige regelgeving onvoldoende rekening houdt. Het is van belang dat ook binnen deze nieuwe economische werkelijkheid ondernemingen een rechtvaardige belastingbijdrage betalen in functie van de plaats waar waarde wordt gecreëerd.

Voorts biedt de digitalisering nieuwe risico's van agressieve fiscale planning en concurrentiestrijd tussen lidstaten om investeringen aan te trekken. Ook België ontsnapt hier niet aan en participeert als kleine, open economie zelfs effectief mee aan deze hevige concurrentiestrijd.

Het regelgevend kader moet aan deze evolutie aangepast worden, om te blijven voldoen aan de eisen van gelijkheid, draagkracht en efficiëntie. Dit vormt een uitdaging aangezien waardecreatie in de digitale economie minder gekoppeld is aan fysieke aanwezigheid, maar meer aan immateriële activa die eigen zijn aan de digitalisering (intellectuele eigendomsrechten, artificiële intelligentie).

De aanpassing van de internationale, Europese en Belgische ondernemingsfiscaliteit aan deze wereldwijde ontwikkelingen, staat centraal in deze onderzoekslijn.

1.3.3. Fiscaal federalisme

Onder de druk van de financiële en daaropvolgende economische crisis lijkt in de Europese Unie, en meer in het bijzonder in de Eurozone, een toegenomen behoefte aan verdere integratie op fiscaal en begrotingstechnisch vlak. Deze vaststelling rechtvaardigt vragen over het al dan niet afstaan van 'fiscale' soevereiniteit door de lidstaten ten gunste van de Europese Unie resp. de Eurozone.

Moet de versterking van de economische en monetaire unie binnen de Europese Unie, en meer specifiek binnen de eurozone, effectief leiden tot een grotere inspraak op Europees niveau bij de uitoefening door de lidstaten van hun eigen fiscale bevoegdheden? Zo ja, tot hoever is men bereid deze verdergaande inspraak vanuit Europa toe te laten en hoe verhoudt dit alles zich tot het zgn. subsidiariteitsprincipe?

Veronderstelt een monetaire unie ook dat (op termijn) meer moet worden geraakt aan de nationale fiscale soevereiniteit zelf van de lidstaten en tot de invoering van regelrechte Europese belastingen?

Ten slotte roept de ontwikkeling naar meer regionale autonomie binnen de EU-lidstaten, vragen op over de mogelijkheden tot en de grenzen aan de verkaveling van fiscale bevoegdheden over meerdere bestuursniveaus en naar de wijze waarop bestuursrechtelijke verzelfstandigingsprocessen fiscaal het meest optimaal kunnen worden afgewikkeld.

1.3.4. Het beheer van het privaat vermogen vanuit fiscaal perspectief

Deze vierde onderzoekslijn is gericht op multidisciplinair onderzoek (juridisch, sociologisch, economisch en ethisch) over de fiscale aspecten van het privaat vermogen gezien vanuit het perspectief van de eigenaar.

Eenzijds focust het onderzoek op het fiscale statuut van het privaat vermogen gedurende het leven. Het onderzoek richt zich daarbij in eerste instantie op de fiscale gevolgen van het verwerven van vermogen. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de fiscale behandeling van het beheer en het bezit van het vermogen.

Anderzijds richt het onderzoek zich op de fiscale behandeling van de overdracht van vermogen en naar de verhouding tussen vermogenstransfertbelastingen tot eventuele vermogensbelastingen. Het fiscaal regime van de overdracht van het vermogen, weerspiegelt vaak de eigen bijzondere visie van de fiscale wetgever op traditionele concepten als gezin en vermogen. Zo stimuleert de fiscale wetgever via tal van technieken (categorieën erfgenamen, gelijkstellingen, vrijstellingen en verminderingen) de gezinsvorming. Te denken valt aan het fiscaal statuut van partnerrelaties of aan de fiscale behandeling van zorgrelaties. Via vrijstellingen en verminderingen bij de overdracht van bepaalde vermogensbestanddelen beïnvloedt de fiscale wetgever ook de wijze van samenstelling van het vermogen. Te denken valt hier aan de fiscale behandeling van familieondernemingen, maar evenzeer aan de vrijstelling op de vererving van de gezinswoning.

1.3.5. Fiscaal (rechts)vergelijkend onderzoek

In de vijfde en laatste onderzoekslijn van Antwerp Tax Academy staat de (rechts)vergelijkende methode centraal. Deze onderzoekslijn heeft twee stromen.

Een eerste stroom onderzoekt volgens de (rechts)vergelijkende methode lokale, regionale, nationale, Europese en internationale fiscale knelpuntthema's. Daarbij wordt vooral aandacht besteed aan structurele verschillen en gelijkenissen tussen belastingssystemen. Onder meer de volgende thema's komen aan bod: statuut van de algemene rechtsbeginselen, interpretatiemethoden, maatregelen tegen agressieve fiscale planning, stimuli voor onderzoek en ontwikkeling, fiscale autonomie van lokale overheden en de overheid als belastingplichtige.

Vanuit een multidisciplinaire invalshoek (juridisch, economisch, sociologisch, filosofisch, psychologisch of historisch) wordt onderzocht hoe verschillende belastingssystemen verklaard kunnen worden, en worden nieuwe inzichten en oplossingen gezocht.

Het rechtsvergelijkend onderzoek draagt ook bij tot de vier andere onderzoekslijnen van Antwerp Tax Academy (namelijk het draagkrachtsbeginsel, de belastingen als instrument ter bevordering van het ondernemerschap, het fiscaal federalisme en het beheer van het privaat vermogen).

Een tweede stroom onderzoekt de functies van de rechtsvergelijkende methode in *fiscalibus*. Waartoe dient deze methode?

Ten eerste wordt in de rechtsleer aangenomen dat rechtsvergelijking toelaat het eigen recht beter te kennen, omdat op deze manier het referentiekader ruimer wordt. Aldus worden nieuwe invalshoeken gevonden voor de verbetering van het eigen recht.

Ten tweede wordt vastgesteld dat de nationale belastingssystemen onvoldoende op elkaar zijn afgestemd. Dit leidt tot coördinatieproblemen (bv. afbreuk aan draagkrachtbeginsel, dubbele belasting, ruimte voor agressieve fiscale planning). Fiscale rechtsvergelijking laat toe om het belastingstelsel van andere landen beter te kennen, zodat de systemen beter op elkaar afgestemd kunnen worden.

Ten slotte is minder duidelijk of rechtsvergelijking ook een verdergaande rol kan hebben. Zo kan worden vastgesteld dat het Europees Hof steeds vaker uitgebreid beroep doet op de rechtsvergelijkende methode om de draagwijdte van de in het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) bepaalde grondrechten te beoordelen. Daarnaast doen ook nationale hoven in meerdere of mindere mate beroep op de rechtsvergelijkende methode om het eigen belastingrecht te interpreteren.

Onderzocht wordt hoe ver de functies reiken van de rechtsvergelijkende methode. Wat zijn de mogelijkheden en de grenzen?

1.4. Ondersteunende faculteiten en instellingen

Faculteit Rechten:

- Onderzoeksgroep Onderneming & Recht
- Onderzoeksgroep Overheid & Recht
- Onderzoeksgroep Persoon & Vermogen
- Onderzoeksgroep Rechtshandhaving

Faculteit Bedrijfswetenschappen en Economie:

- Departement Accountancy en Financiering
- Departement Algemene Economie
- Departement Marketing
- Departement Engineering Management

Faculteit Letteren en Wijsbegeerte:

- Centrum voor Ethiek - Departement Wijsbegeerte
- CLiPS (Computational Linguistics & Psycholinguistics)
- Departement Vertalers en Tolken
- Departement Geschiedenis

Faculteit Sociale Wetenschappen

- Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleeck

Faculteit Wetenschappen

- Departement Wiskunde-informatica - onderzoeksgroep Ontwikkeling database systemen (ADReM Data Lab)

IOB – Instituut voor Ontwikkelingsbeleid

Antwerp Management School

1.5. Organen

1.5.1. Directiecomité

Renate Barbaix , Faculteit Rechten

Linda Brosens, Faculteit Rechten

Toon Calders, Faculteit Wetenschappen, Departement Wiskunde – Informatica

Bea Cantillon, Faculteit Sociale Wetenschappen – Centrum Sociaal Beleid

Danny Cassimon, Instituut voor Ontwikkelingsbeleid

Bruno De Borger, Faculteit Bedrijfswetenschappen en Economie

Marc De Ceuster, Faculteit Bedrijfswetenschappen en Economie en Antwerp Management School

Steven De Haes, Antwerp Management School

Marc Deloof, Faculteit Bedrijfswetenschappen en Economie en Antwerp Management School

Wouter Dister, Faculteit Rechten (sinds 2018)

Ann Jorissen, Faculteit Bedrijfswetenschappen en Economie en Antwerp Management School

Eddy Laveren, Faculteit Bedrijfswetenschappen en Economie en Antwerp Management School

Willem Lemmens, Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, Centrum voor Ethiek

David Martens, Faculteit Bedrijfswetenschappen en Economie departement Engineering Management

Karl Pauwels, Faculteit Rechten

Bruno Peeters, Faculteit Rechten - voorzitter Antwerp Tax Academy

Nicole Plets, Faculteit Rechten

Inès Rivière, Faculteit Rechten

Rik Smet, Faculteit Rechten

Anne Van de Vijver, Faculteit Rechten

Miet Vanderhallen, Faculteit Rechten

Luc Van Liedekerke, Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, Centrum voor Ethiek, Departement Management

Jacques Vanneste, Faculteit Bedrijfswetenschappen en Economie

Leona Van Vaerenbergh, Faculteit Letteren en Wijsbegeerte

Gerlinde Verbist, Faculteit Sociale Wetenschappen – Centrum Sociaal Beleid

Cassandra Vet, Instituut voor Ontwikkelingsbeleid

Sylvie De Raedt, Research manager DIGITAX

1.5.2. Algemene ledenvergadering

Ten minste eenmaal per jaar komt de Algemene ledenvergadering samen voor reflectie over het te voeren en gevoerde onderzoeksbeleid. Daarbij worden de verschillende activiteiten van het voorbije jaar besproken en worden de initiatieven die reeds genomen zijn of zullen worden genomen voor het komende jaar overlopen. Hier wordt ook gereflecteerd over de verwezenlijkingen van Antwerp Tax Academy. Dit betreft de vormingsactiviteiten, studiedagen, publicaties, onderzoeksprojecten, doctoraten, samenwerkingen en dergelijke meer.

Tijdens de algemene ledenvergadering worden ook de bestaande onderzoeklijnen en mogelijke nieuwe onderzoeklijnen besproken.

1.6. Publiciteit

Antwerp Tax Academy kan voor de financiering van haar activiteiten rekenen op giften, op de financiële ondersteuning van overheden, sponsors en op de inkomsten uit studieactiviteiten en uit onderzoeksopdrachten.

Voor de praktische organisatie van haar studiedagen doet ATA beroep op de diensten van het CBR (Centrum voor Beroepsvervolmaking Rechten) van de Faculteit Rechten. Zij nemen, tegen betaling, de praktische organisatie voor hun rekening en zorgen eveneens voor de publiciteit in de vorm van flyers en nieuwsberichten.

Naast dit alles heeft ATA ook een tweetalige website (www.antwerptaxacademy.be) met een overzicht van de werking, het doel, de achtergrond, de leden, het onderzoek, de activiteiten en het nieuws van ATA. Er worden ook hyperlinks gebruikt voor verwijzing naar verschillende artikels over ATA die in de pers verschenen zijn.

2. Onderzoek

2.1. Lopend doctoraatsonderzoek

Per 31 december 2019 heeft Antwerp Tax Academy de hierna vermelde lopende doctoraten.

2.1.1. Fiscale verdragsbevoegdheden in een federale staatsstructuur

Doctoraatsonderzoek van Rik Smet onder het promotorschap van Prof. dr. Bruno Peeters en Prof. dr. Anne Van de Vijver.

2.1.2. Datamining voor belasting fraudedetectie

Doctoraatsonderzoek van Dieter Brughmans onder het promotorschap van David Martens (zie ook puntje 4.1. DigiTax).

2.1.3. Artificiële intelligentie gebruikt door de belastingadministratie, balancerend tussen effectiviteit en efficiëntie en het recht op privacy. De afweging gemaakt.

Doctoraatsonderzoek van Emma Caeyers onder het promotorschap van prof. dr. Anne Van de Vijver en prof. dr. Bruno Peeters (zie ook puntje 4.1 DigiTax).

2.1.4. Transfer pricing system in een gedigitaliseerde economie

Doctoraatsonderzoek van Mariya Otto onder het promotorschap van prof. dr. Anne Van de Vijver en prof. dr. Bruno Peeters (sponsoring Deloitte) met als werktitel 'Design of a suitable transfer pricing framework in a digitalized economy' (zie ook puntje 4.1. DigiTax).

2.1.5.De belasting van artificiële intelligentie

Doctoraatsonderzoek van Kimberly Van Sande onder het promotorschap van Anne Van de Vijver en Bruno Peeters (zie ook puntje 4.1 DigiTax).

2.1.6.Tax audits on big data: exploring the legitimacy and limits in light of the prohibition of fishing expeditions

Doctoraatsonderzoek van Liesa Keunen onder het promotorschap van prof. dr. Eva Lievens en dr. Sylvie De Raedt. Dit betreft een dubbeldoctoraat: UGent met UAntwerpen met als titel: *'Big data onderzoek door de fiscale administratie: de juridische grondslag en grenzen van het verbod of fishing expeditions'* (zie ook puntje 4.1. DigiTax).

2.1.7.BEPS-Related Technical Assistance in the International Political Economy of Tax Avoidance. A Process-Tracing Analysis to Agency and Discipline in Transfer-Pricing Auditing.

Doctoraatsonderzoek van Cassandra Vet onder het promotorschap van Prof. dr. Danny Cassimon en co-promotor prof. dr. Anne Van de Vijver.

2.1.8.De functie van en de criteria voor intergenerationeel erfrecht

Doctoraatsonderzoek van Linde Wuyts (BOF-project) en Kamila Kaczmarek (FWO-project) onder begeleiding van prof. dr. Renate Barbaix en prof. dr. Frederik Swennen. De titel van het doctoraatsonderzoek van Linde Wuyts luidt als volgt: *'De functie van en de criteria voor intergenerationeel erfrecht'*. Promotoren: Renate Barbaix en Frederik Swennen. Het doctoraatsonderzoek van Linde Wuyts werd goedgekeurd en de tekst is on track. Het doctoraatsonderzoek van Kamila Kaczmarek heeft als titel *'the horizontal aspect of inheritance law, the position of the surviving spouse and children'*.

2.1.9.Het gebruik van belastingen voor regelgevende doeleinden voor de bescherming van cultureel erfgoed

Dit betreft een gezamenlijk doctoraat tussen de Universiteit Antwerpen en de Universiteit van Salerno. Doctoraatsonderzoek van Andrea Mucciariello onder begeleiding van prof. B. Peeters, prof. P. Pistone en prof. S.J.C. Hemels (Erasmus Universiteit Rotterdam). Titel: *"The Use of Taxes for Regulatory Purposes and the Protection of the Cultural Heritage"*; promotoren: Pasquale Pistone (Universiteit Salerno), Bruno Peeters (Universiteit Antwerpen) en Sigrid Hemels (Erasmus Universiteit Rotterdam).

2.1.10.De strafrechtelijke handhaving van fiscale verplichtingen: een kritische analyse vanuit rechtsvergelijkend oogpunt

Doctoraatsonderzoek van Jef Van Eyndhoven onder het promotorschap van Bruno Peeters.

2.1.11. Belasting en draagkracht. De toekomst van het draagkrachtbeginsel in fiscalibus.

Doctoraatsonderzoek van Karl Pauwels onder het promotorschap van Anne Van de Vijver.

2.1.12. Kritische analyse van de bewijslast(verdeling) in het fiscaal recht, met het oog op de rechtsbescherming van de belastingplichtige.

Doctoraatsonderzoek van Inès Rivière onder promotorschap van Nicole Plets.

2.1.13. Horizontaal belastingtoezicht voor vennootschappen – Succesindicatoren

Doctoraatsonderzoek van Wouter Dister onder het promotorschap van Anne Van de Vijver en Miet Vanderhallen.

2.2. Afgerond doctoraatsonderzoek

Voor een overzicht van de vóór 2018 verdedigde doctoraten wordt verwezen naar de [website van ATA](#). In 2019 werden er drie doctoraten verdedigd.

2.2.1. Datamining voor het detecteren van fiscale fraude

Jellis Vanhoeyveld voerde een doctoraatsonderzoek uit onder het promotorschap van prof. dr. ir. David Martens en prof. dr. Bruno Peeters met als titel '*Datamining voor het detecteren van fiscale fraude*'. Het onderzoek startte in januari 2015. De interne verdediging vond plaats op 24 oktober 2018 en op 14 februari 2019 was er een succesvolle openbare verdediging. Het mandaat van Yellis werd verlengd tot oktober 2019.

2.2.2. De internationale belastingcrisis: een kritische analyse vanuit een natuurrechtelijk perspectief

Jo Badisco heeft op 3 juli 2019 onder leiding van Prof. Dr. Willem Lemmens, Prof. dr. Bruno Peeters and Prof. dr. Luc Van Liedekerke zijn proefschrift met succes openbaar verdedigd. Jo Badisco voerde een onderzoek naar de internationale belastingcrisis. De titel van zijn proefschrift is '*De internationale belastingcrisis: een kritische analyse vanuit een natuurrechtelijk perspectief*'. Zijn onderzoek nam aanvang in december 2015.

2.2.3. Twee zijden van dezelfde munt? Een onderzoek naar de gezamenlijke verdeling van inkomen en vermogen en de toepassing ervan op de analyse van armoede, ongelijkheid en herverdeling

Sarah Kuypers voerde een doctoraatsonderzoek uit onder het promotorschap van Gerlinde Verbist en Ive Marx met als titel '*Twee zijden van dezelfde munt? Een onderzoek naar de gezamenlijke verdeling van inkomen en vermogen en de toepassing ervan op de analyse van armoede, ongelijkheid en herverdeling*'. De openbare verdediging vond plaats op 5 december 2019.

2.3. Onderzoeksfinitanciering

Antwerp Tax Academy zet projecten op in samenwerking met financierende instanties om de belastingwetenschap op de kaart te zetten. Hieronder volgt een lijst van de projecten die onder ATA werden opgestart.

2.3.1. Huber & Crommen PhD Research Grant

In juni 2014 kon ATA de steun van het advocatenkantoor Huber & Crommen verwerven. Met deze middelen konden diverse doctoraatsonderzoeken gefinancierd worden.

2.3.2. KPMG PhD Research Grant

Het bedrijfsleven en het hoger onderwijs vinden elkaar steeds vaker, ook in de humane wetenschappen. Zo financiert KPMG Belastingconsulenten de Universiteit Antwerpen voor een doctoraatsstudie binnen het domein van het fiscaal recht.

Met het door KPMG Belastingconsulenten ter beschikking gesteld budget is in november 2014 een onderzoeker aangeworven om een doctoraat voor te bereiden. Dit onderzoek werd op verzoek van de onderzoeker stopgezet met ingang van 1 oktober 2016. De resterende saldi van de KPMG PhD Research Grant werden in overleg met KPMG ingezet voor het aanwerven van twee praktijkassistenten.

2.3.3. Deloitte PhD research Grant

ATA kan sedert 2013 rekenen op financiële steun van Deloitte om jonge talenten in te schakelen in het belastingonderzoek en -onderwijs aan de faculteit rechten.

De steun van Deloitte Belastingconsulenten betreft in eerste instantie het fundamenteel fiscaal onderzoek binnen de faculteit rechten. Met deze financiering heeft de faculteit rechten van de Universiteit Antwerpen voor vier jaar mevrouw Nathalie Wittock kunnen aanstellen als doctoraatsonderzoeker onder het promotorschap van Prof. dr. Bruno Peeters. Zij heeft in december 2017 met succes haar doctoraatsproefschrift over "Sales Promotion Schemes and VAT" verdedigd. Deloitte is bereid verder doctoraatsonderzoek te blijven financieren. Sinds 2019 is op deze financiering Maryia Otto als doctoraatsonderzoeker aangeworven (zie 2.1.4).

2.3.4. PwC Belgium

PwC Belgium sponsort sedert 2015 het fiscaal onderwijs aan de Faculteit Rechten van de Universiteit Antwerpen. De steun komt in het bijzonder de Master Fiscaal Recht ten goede zoals die reeds meer dan 20 jaar succesvol in Antwerpen wordt georganiseerd. Met deze financiële steun onderschrijft PwC het belang van degelijk fiscaal onderricht en onderzoek en stelt het de opleiding in staat Kristof Wuyts alumnus UAntwerpen) als onderwijsmedewerkers aan te trekken.

2.3.5. Tiberghien Phd research Grant

ATA kan reeds jaren rekenen op de steun van het advocatenkantoor Tiberghien voor de medewerking aan conferenties en colloquia (o.m. voor de organisatie de nationale verkiezingsdebatten en de ATA-Tiberghien Tax conferences. Sinds 2019 sponsort Tiberghien Advocaten ook doctoraatsonderzoek. In het kader van deze sponsoring is Kimberley Van Sande als doctoraatsonderzoeker aangeworven (zie 2.1.5).

3. Onderzoeksprojecten

3.1. Toegekende en lopende onderzoeksprojecten

3.1.1. FWO Projecten

3.1.1.1. Titel: "Cooperative Tax Compliance"

Promotoren: Anne Van de Vijver en Miet Vanderhallen

Het project heeft geleid tot de aanwerving van Wouter Dister. Het onderwerp van het onderzoek is goedgekeurd. Het betreft een FWO/BOF-project.

3.1.1.2. Titel: "Trusting our institutions: compliance in taxation and the ethics of good governance"

Promotoren: Wim Lemmens, Bruno Peeters en Luc Van Liedekerke

Nederlandstalige titel : Vertrouwen en instituties: belastingplicht en de ethiek van goed bestuur

Dit project werd betoelaagd door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen, na selectie door het bevoegde FWO-expertenpanel.

Vanaf 1 december 2015 is Jo Badisco, master in de Filosofie en Bachelor in de Accountancy en de Fiscaliteit, op dit project aangenomen.

Jo Badisco verdedigde op 3 juli 2019 met succes zijn proefschrift 'De internationale belastingcrisis: een kritische analyse vanuit een natuurrechtelijk perspectief'.

3.1.1.3. Titel: "De functie van en de criteria voor intergenerationeel erfrecht"

Promotoren: Renate Barbaix en Frederik Swennen

Dit project, waarvan het fiscaal recht een deelaspect uitmaakt, werd in het voorjaar van 2016 als projectvoorstel voor het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen ingediend en betoelaagd, na selectie door het bevoegde FWO-expertenpanel. Doctoraal onderzoeker Kamila Kaczmarek werd in de loop van 2017 op het project aangeworven zal haar onderzoek starten op 1 januari 2018. Het doctoraatsonderzoek van Kamila Kaczmarek zou zich eerder toespitsen op 'the horizontal aspect of inheritance law, the position of the surviving spouse and children'. Kamila Kaczmarek is inmiddels gestopt met haar onderzoek. Periode: 1/01/2017 – 31/12/2020.

3.1.1.4. Titel: "Strategische veranderingen in familiebedrijven"

Promotoren: Ann Jorissen en Eddy Laveren

Het onderzoek heeft een fiscale en een financiële component (nieuwe financiële instrumenten en vormen). Het betreft een onderzoek naar de gevolgen van veranderingen binnen familie zaken

Onderzoeker: Tristan De Blick

Dit onderzoek is gestart in september 2019 en loopt tot 2023. Het onderzoek is thans in leesfase.

3.1.1.5. Titel: "Onderzoek naar indicatoren voor belastingfraude"

Promotoren: Miet Vanderhallen en Ann van de Vijver

Het voorwerp van het onderzoek: fraudeurs en hun advocaten en parketmagistraten interviewen om te achterhalen waarom mensen frauderen. Ook veroordeelde fraudeurs zullen worden ondervraagd teneinde informatie te bekomen naar de redenen en de grondslagen van fraude. Dit onderzoek werd niet toegekend. Thans wordt nagegaan of dit onderzoek eventueel terug kan worden ingediend en welke promotor er daartoe het best voor in aanmerking komt.

3.1.2. BOF Projecten

3.1.2.1. Titel: "Cooperative Tax Compliance"

Promotoren: Anne Van de Vijver en Miet Vanderhallen

Het project heeft geleid tot de aanwerving van Wouter Dister. Het onderwerp van het onderzoek is goedgekeurd. Het betreft een FWO/BOF-project.

3.1.2.2. Titel: "Datamining voor het detecteren van fiscale fraude"

Promotoren: David Martens en Bruno Peeters

Als verdere uitwerking van het onderdeel 'Datamining' uit het SBO projectvoorstel, werd in 2014 een projectvoorstel voor het Bijzondere Onderzoeksfonds (BOF) van de Universiteit Antwerpen ingediend. Dit project kwam tot stand in samenwerking met de Nationale Bank van België. De beurs werd verworven. Doctoraal onderzoeker Jellis Vanhoeyveld, verbonden aan de faculteit TEW, departement Engineering Management, werd op het project aangeworven en is zijn onderzoek gestart op 1 januari 2015. Dit project is inmiddels volledig en succesvol afgerond.

3.1.2.3. Titel: "De functie van en de criteria voor intergenerationeel erfrecht"

Promotoren: Renate Barbaix en Frederik Swennen

Dit project, waarvan het fiscaal recht een deelaspect uitmaakt, werd in het voorjaar van 2016 als projectvoorstel voor het Bijzonder Onderzoeksfonds (BOF) van de Universiteit Antwerpen ingediend. De beurs werd verworven. Doctoraal onderzoeker Linde Wuyts werd op het project aangeworven en is haar onderzoek gestart op 1 oktober 2016. Het doctoraatsonderzoek van Linde Wuyts werd goedgekeurd. Periode: 1/10/2016 – 30/09/2020

3.1.3. Erasmus+ Project

3.1.3.1. Titel: "Fostering learner-centered education in the field of taxation"

Promotor: Marc Deloof

Marc Deloof werkt hiervoor samen met zijn collega Tanja Kirn van de Universiteit van Liechtenstein. Het project is ondertussen afgelopen. Marc en Kirn zijn hierover een paper aan het schrijven met als titel: *"The effect of a tax allowance for corporate equity on firm risk taking and income shifting"*. Deze paper zal in 2020 afgewerkt worden.

3.1.4. BOF Methusalem (OEC) DIGITAX (Digitalisation and Tax)

Promotor: Bruno Peeters

Copromotoren: Ann Jorissen, Toon Calders, David Martens, Anne Van de Vijver

Zie verder punt 4.1. DigiTax.

3.1.5. TOP BOF project 2020-2023

3.1.5.1. Titel "TaxFair"

Promotor: Bruno Peeters, Gerlinde Verbist en Ive Marx

Ondanks de eerste rangschikking werd het project jammer genoeg niet aangehouden. Tijdens de vergadering van de Onderzoeksraad werd de voorkeur gegeven aan het tweede gerangschikte project.

3.1.6. Projecten in samenwerking met buitenlandse universiteiten:

3.1.6.1. Titel "Transfer Pricing"

Dit project is in samenwerking met de Universiteit van Stockholm

Promotor: Ann Jorissen

De paper werd gepresenteerd op 15 november 2019 op het Management Accounting Research Group (MARG) Conference in Birmingham aan de Aston Business School. Ook is de paper nu ingediend voor presentatie op het EAA congres in 2020. Of we mogen presenteren weten we pas in februari 2020. Daarna zullen we de paper herwerken naar een tijdschrift toe. In 28 juni 2019 werd de paper ook gepresenteerd op het International Conference of the Management Control Association, dat gehouden werd van 26 tot 28 juni aan de University of Roehampton in London.

3.1.7. Onderzoeksproject Vlaamse Overheid Departement Financiën en Begroting

3.1.7.1. Titel: "Tax shift binnen de Vlaamse woonfiscaliteit"

Dit project werd via een openbare aanbesteding uitgeschreven door de Vlaamse overheid, Departement Financiën en Begroting. Gerlinde Verbist en Bruno Peeters (m.m.v. Kathleen De Troeyer) tekenden er eind 2017 als promotoren op in. Het project werd toegekend aan ATA. Dit onderzoeksproject is inmiddels afgerond. Dit project zal in 2020 worden opgeleverd.

Periode: 01/03/2018-01/09/2020

3.1.8. Privaat gefinancierde onderzoeksprojecten

3.1.8.1. Titel: "International taxation and domestic policies"

Eigen financiering door doctorandus Pedro Moraya Barroso

Promotor Anne Van De Vijver en Ann Jorissen

Pedro Moraya Barroso komt in januari 2020 naar Antwerpen. Vanaf dan zullen er verdere afspraken gemaakt worden. Tevens zullen de diverse financieringsstromen worden bekeken omdat Moraya Barroso thans zijn onderzoek zelf financiert.

3.1.8.2. Titel: "Onderzoek naar belastingheffing uit inkomsten uit artificiële intelligentie"

Gefinancierd door het advocatenkantoor Tiberghien (zie 2.3.5.)

Promotoren: Bruno Peeters en Anne Van de Vijver

Onderzoeker: Kimberly Van Sande

3.1.8.3. Titel: “Transfer pricing in digitale economie”

Gefinancierd door Deloitte (zie 2.3.4.)

Promotoren: Bruno Peeters en Anne Van de Vijver

Onderzoeker: Mariya Otto

3.1.8.4. Titel: “Financing business growth: why not through ICO

Gefinancierd door Linklaters, in samenwerking met Institutional University-Linklaters Cooperation Programme

Initiatiefnemers: Anne Van de Vijver en Robby Houben

Dit project werd afgesloten met een succesvolle Seminar per 28 mei 2019 te Brussel. Dit project heeft aanleiding gegeven tot een aantal publicaties waaronder meer:

- **‘De ITO: a new kid on the block in het kapitaalmarktenrecht’** (Snyers Alexander, Pauwels Karl, gepubliceerd in het Tijdschrift voor Belgisch handelsrecht - ISSN 0772-8050 – 2 (2019), p. 174-206);
- **‘ICOs in Belgium : down the rabbit hole into legal no man's land? Part 1’** (Snyers Alexander, Pauwels Karl, gepubliceerd in de International company and commercial law review - ISSN 0958-5214 - 29:8(2018), p. 483-510);
- **‘ICOs in Belgium: down the rabbit hole into legal no man's land? Part 2’** (Pauwels Karl, Snyers Alexander, gepubliceerd in de International company and commercial law review - ISSN 0958-5214 - 29:9(2018), p. 537-557);
- **‘Le monde merveilleux des 'Initial Token Offerings': une première analyse d'un point de vue comptable et fiscal belge’** (Pauwels Karl, Snyers Alexander, gepubliceerd in de Revue générale de fiscalité et de comptabilité pratique - ISSN 2466-8729 - 9(2018/19), p. 6-25) ;
- **‘Le monde merveilleux des 'Initial Token Offerings' - Une première analyse d'un point de vue comptable et fiscal belge’** (Pauwels Karl, Snyers Alexander, gepubliceerd in ACE : comptabilité, fiscalité, audit, droits des affaires au Luxembourg - ISSN 1783-3639 - 9(2018), p. 8-27).

3.2. Aanvragen voor onderzoeksprojecten

3.2.1. Aanvraag FWO-aspirant

3.2.1.1. Titel: “Internationale fiscaliteit en ontwikkelingslanden”

Aanvragers: Anne Van de Vijver en Danny Cassimon

Deze aanvraag is zonder voorwerp aangezien Cassandra Vet dit mandaat thans opneemt bij het IOB.

3.2.2. Aanvraag FWO-project

3.2.2.1. Titel: “Onderzoek naar indicatoren voor belastingfraude”

Promotoren: Miet Vanderhallen en Ann van de Vijver

Het voorwerp van het onderzoek: fraudeurs en hun advocaten en parketmagistraten interviewen om te achterhalen waarom mensen frauderen. Ook veroordeelde fraudeurs zullen worden ondervraagd teneinde informatie te bekomen naar de redenen en de grondslagen van fraude.

Dit onderzoek werd niet toegekend. Thans wordt nagegaan of dit onderzoek eventueel terug kan worden ingediend en welke promotor er daartoe het best voor in aanmerking komt.

3.2.2.2. Titel: “Kritische analyse van de bewijslast in het fiscaal recht, met het oog op een betere rechtsbescherming van de belastingplichtige”

Promotor: Nicole Plets

Dit project werd door het FWO niet toegekend, maar wordt verdergezet als doctoraatsonderzoek door Inès Rivièrè binnen haar aanstelling als mandaatassistente.

3.2.3. Aanvraag Vlaio

3.2.3.1. Titel: “Opmaken van een online waarderingstool voor zelfstandigen en vrije beroepen”

Aanvrager: Eddy Laveren

Project van Eddy Laveren aan AMS

Bij gebrek aan reactie vanwege de overheid is deze aanvraag zonder voorwerp

3.2.4. Onderzoeksexcellentieconsortia/Methusalem-financiering

In november 2018 is een aanvraag ingediend voor een OEC met Methusalemfinanciering: DIGITAX (Digitalisation and Tax). Bruno Peeters is promotor. Ann Jorissen, Toon Calders, David Martens en Anne Van de Vijver treden op als co-promotoren. Zie verder punt 4.1 DigiTax.

3.2.5. Adviesaanvraag door de Vlaamse Overheid over het invoeren van een CO2-heffing

Promotor: Nicole Plets

Er werd een offerte ingediend bij de Vlaamse Overheid in de tweede helft van 2019 voor aan adviesaanvraag van de Vlaamse Overheid over het invoeren van een CO2-heffing. Ondertussen heeft de Vlaamse Overheid deze piste verlaten. Het project werd uiteindelijk niet toegekend.

4. DIGITAX

4.1. Lopend onderzoeksprojecten en onderzoeksfinanciering

4.1.1. Methusalemfinanciering

- **Emma Caeyers:** ‘*artificiële intelligentie: efficiëntie en privacy*’ (promotoren: Bruno Peeters en Anne van de Vijver)
- **Dieter Brughmans:** ‘*datamining for fraud detection*’ (promotor: David Martens)

4.1.2. Externe financiering

- **Kimberly Van Sande:** gefinancierd door Tiberghien grant: ‘*Taxatie van artificiële intelligentie*’ (promotoren: Bruno Peeters en Anne van de Vijver)
- **Mariya Otto:** gefinancierd door Deloitte grant: ‘*Transfer pricing in digitale economie*’ (promotoren : Bruno Peeters en Anne van de Vijver)
- **Liesa Keunen:** gefinancierd door FWO (dubbeldoctoraat UGent en UAntwerpen): big data onderzoek door de fiscale administratie (promotoren: Sylvie de Raedt (UAntwerpen) en Eva Lievens (UGent))
- **Vlaamse overheid** financiert twee doctoraten gedurende drie jaar, vacatures in te vullen in 2020 (promotoren: David Martens en Toon Calders).

- **Axa** financiert twee doctoraten gedurende drie jaar, vacatures in te vullen in 2020 (promotoren: David Martens en Toon Calders)

4.1.3. Financieringsaanvragen

- **iBOF**: UGent en UA: 'Taxation with reduced human intervention'. De financieringsaanvraag werd ingediend door Bruno Peeters (woordvoerder), Miet Vanderhallen en van de UGent: Eva Lievens, Frank Witlox en Ruben Verborgh (beslissing in 2020).
- **iBOF**: UGent en UA (Anne van de Vijver, Mark Deloof en Ann Jorissen) en U Hasselt: 'Digitalisering corporate governance en entrepreneurschap'. Voorwerp van het onderzoek: de invloed van digitalisering op cooperative tax compliance, het gebruik van nieuwe technologieën in ondernemingen, de invloed van digitale transformatie (beslissing in 2020).

4.2. Jaarlijks congres en DigiTax activiteiten

- Er zal een jaarlijks congres worden georganiseerd. Een eerste kick off congres zal worden georganiseerd in maart 2020
- Er is een Summerschool gepland voor september 2020 met als titel: '*legal technology and legal innovation*'
- Er is een post master gepland op 10, 11, 13 en 14 februari 2020 met als titel *coderen voor juristen*'. Het betreft een 4-daagse opleiding gericht juristen (professionals zoals inhouse juristen boekhouders enz)
- Er is een post master gepland voor het voorjaar 2020 met als titel: '*masterclass transfer pricing*' (19 maart 2020, 26 maart 2020, 2 april 2020, 23 april 2020, 30 april 2020 en 7 mei 2020).

5. Activiteiten

De programma's van de verschillende activiteiten kunnen worden geraadpleegd in bijlage.

5.1. Het groot fiscaal verkiezingsdebat op 19 maart 2019

Ter gelegenheid van de vijfde verjaardag van Antwerp Tax Academy en de 80ste verjaardag van het advocatenkantoor Tiberghien Advocaten, vond op dinsdag 19 maart 2019 het tweede Groot Fiscaal Verkiezingsdebat plaats. Centraal thema was het fiscaal beleid in België: evaluatie 2014-2019, prognose 2019-2024. Het debat werd gevoerd door een panel van politici en door een reflectiepanel samengesteld uit onafhankelijke (ervarings)deskundigen.

5.2. Antwerpen in Fiscalibus op 23 april 2019 met als thema 'Fiscale en financiële incentives op het vlak van innovatie

Antwerpen in Fiscalibus, de alumnivereniging van de opleiding master na master fiscaal recht aan de Universiteit Antwerpen, heeft op dinsdag 23 april 2019 een haar lentebijeenkomst georganiseerd in samenwerking met VGD Accountants & Belastingconsulenten. De spreker was de heer Anthony Meul, alumnus van de master na master opleiding fiscaal recht aan de Universiteit Antwerpen en venoot van het financieel advieskantoor VGD.

5.3. Guest lecture op 3 oktober 2019 met als thema ‘The role of judges in developing countries in the fight against aggressive tax planning’

Antwerp Tax Academy organiseerde op 3 oktober 2019 een lezing. Deze lezing werd gegeven door Prof. Tracy Gutuza, professor fiscaal recht, BSocSci LLB Cape Town BA (Hons) LLM UNISA LLM London PhD en advocaat, High Court in Cape Town. Een introductie werd gegeven door prof. dr. Nicole Plets

5.4. Tax on Friday lecture van 15 november 2019 met als titel ‘VAT policies and design: a comparative perspective’

Deze lezing werd gegeven door Ms. Ine Lejeune, advocaat en verbonden als doctoraatsonderzoeker aan de Universiteit van Wenen. Een introductie werd gegeven door Prof.dr. Anne Van de Vijver.

5.5. Tax on Friday Lectures van 6 december 2019 met als titel ‘Interest tax deduction rules: a comparative perspective’

Deze lezing werd gegeven door Pieter Van Den Berghe, advocaat bij Monard Law. De introductie is gegeven door Prof. dr. Anne Van de Vijver.

5.6. Antwerpen in Fiscalibus op 10 december 2019

Antwerpen in Fiscalibus, organiseerde deze bijeenkomst in samenwerking met Ernst & Young. Toelichting werd gegeven bij de volgende onderwerpen:

- Analyse van de veranderende regelgeving op de fiscaliteit van mobiliteit in het algemeen en bedrijfswagens in het bijzonder en hoe de impact van deze veranderende regelgeving de mobiliteitskeuzes bij bedrijven kan beïnvloeden. Spreker Thomas Goorden, Manager People Advisory Services bij Ernst & Young en alumnus van UAntwerpen manama fiscaliteit;
- De ontwikkelingen in het internationale landschap. Spreker Werner Huygen, Internationale Tax Partner Ernst & Young en UAntwerpen alumnus;
- Quick fixes VAT. Spreker Jan Van Moorsel, Indirect Tax Partner Ernst & Young;

5.7. Permanente vorming Douane en accijnzen

5.7.1. Algemeen programma

De permanente opleiding douane en accijnzen is een modulair samengestelde, academisch georiënteerde specialisatieopleiding douanerechten en accijnzen die in samenspraak met de FOD Financiën en met medewerking van de privésector wordt georganiseerd door de Universiteit Antwerpen - ATA (Nederlandstalig luik) en de Universiteit Luik (Franstalig luik).

Bij het uitwerken van de opleiding is rekening gehouden met het EU Customs Competency Framework.

De opleiding richt tot een gemengd docenten- én studentenkorp, afkomstig uit de FOD Financiën, de privésector, de magistratuur en de academische wereld.

5.7.2. Specialisatiemodule

Deelnemers die het algemeen programma met succes hebben gevolgd kunnen inschrijven in verschillende specialisatiemodules die in verschillende fases worden uitgerold en telkens in het Engels gegeven zullen worden. Bij het uitwerken van de specialisatiemodules wordt eveneens rekening gehouden met het EU Customs Competence Framework.

In 2019 werden diverse specialisatiemodules uitgerold die hierna kort zullen worden besproken. Het programma kan in bijlage worden geraadpleegd. Het gaat om de volgende modules:

5.7.2.1. Customs Taxable Elements

Deze module vond plaats van 20 tot 24 mei 2019. Deze module werd begeleid door de heer Patricio Diaz Gavier.

5.7.2.2. Customs Debt and Litigation met aansluitend twee studiedagen 'Betwistingen en vervolgingen in België inzake Douane en Accijnzen'

Deze module vond plaats van 9 tot 11 september 2019 met aansluitend twee optionele studiedagen 'Betwistingen en vervolgingen in België inzake Douane en Accijnzen' op 12 en 13 september 2019. Deze module werd begeleid door prof. Eric Van Dooren.

5.7.2.3. VAT

Deze module vond plaats van 7 tot 9 oktober 2019. Deze module werd begeleid door de heer Diederik Bogaerts en Jean-Philippe Roux.

5.7.2.4. Special Procedures, 2de editie

De tweede editie van deze module vond plaats op 2, 3, 5 en 6 december 2019. Deze module werd begeleid door de heer Philippe Lessage.

5. Samenwerking

ATA houdt met diverse universiteiten en instanties contacten voor verdere samenwerkingen. Hieronder een overzicht van de samenwerkingen die reeds werden aangegaan:

- **Tilburg University:** Er is een samenwerkingsovereenkomst met de Universiteit van Tilburg afgesloten om bepaalde onderwerpen van de eindverhandelingen van de studenten Master Fiscaal Recht zowel toe te kennen aan een van de studenten uit de Master Fiscaal Recht en aan een Tilburgse student. Bedoeling is het rechtsvergelijkend onderzoek te bevorderen. Zo werden sinds het academiejaar 2014-2015 tot op heden een vijftal onderwerpen in overleg uitgekozen. ATA heeft eveneens samengewerkt met de Universiteit van Tilburg in het Fiscal State Aid-project dat werd gefinancierd door de Europese Commissie (zie punt 3.5). Tevens worden docenten van de U Tilburg betrokken bij de permanente vorming douanerechten en accijnzen (zie punt 3.5.)
- **ICHEC – ESSF:** Er is een samenwerkingsakkoord met ICHEC (Brussels Management School) sinds 1996. De bedoeling is dat docenten, maar ook studenten en onderzoekers, naar Antwerpen komen. De samenwerking is onder meer interessant voor internationale studiedagen en ideaal voor tweetalige activiteiten.
- **ULiège (Tax Institute HEC Liège):** Deze samenwerking heeft in het verleden geleid tot diverse initiatieven zoals o.m. een dubbeldoctoraat (A. Nollet) , de toekenning van internationale Francqui-leerstoel toegekend aan Prof. dr. W. Schön met UAntwerpen als onthaalinstelling en de ULuik als partnerinstelling. De permanente vorming douanerechten en accijnzen (zie punt 3.4) is eveneens samen met de Universiteit Liège georganiseerd.

6. Financiële situatie

De werkmiddelen van de Antwerp Tax Academy zijn beperkt. Het budget werd daarom tijdens het eerste werkjaar ten laste gelegd van het krediet van de Master Fiscaal Recht, van sponsoring (desgevallend in natura) door derden en door opbrengsten van door Antwerp Tax Academy georganiseerde studiedagen en congressen. Met het aantrekken van onderzoeksprojecten is Antwerp Tax Academy erin geslaagd op korte termijn te komen tot de vooropgestelde zelffinanciering.

De financiële kerncijfers zijn als volgt:

FINANCIEEL OVERZICHT ANTWERP TAX ACADEMY 2019	
OVERGEDRAGEN SALDI VAN 2018	119.096,13
INKOMSTEN (in EUR)	
Inschrijvingsgelden	115.368,75
Gift	393,29
TOTAAL INKOMSTEN	115.762,04
UITGAVEN (in EUR)	
Erelonen en honoraria	24.891,00
Aankopen kantine en refter	9.013,01
Inrichtingskosten congressen	2.902,50
Bijdragen en lidgelden	56,00
Reis en verblijf kosten gefactureerd	487,98
Aankopen cursussen en cursusmateriaal	5.143,87
Kantoorbenodigdheden	305,43
Kosten verbonden aan honoraria	301,30
Merchandising	417,90
Socio-culturele activiteiten	1.055,70
Bankkosten	74,77
Gelegenheidsgeschenken	409,86
Overhead	14.663,63
Interne kosten	20.488,48
Wedden	5.491,35
TOTAAL UITGAVEN	85.702,78
RESULTAAT 2019	30.059,26
TOTAAL BESCHIKBAAR SALDO 2019	149.155,39